

13. ЛНБ ім. Стефаника НАН України. Відділ рукописів, ф. 48 (Заклинських). Зак. 53, п. 11 – 2 арк.
14. ЦДІА у Львові. – Од. ф.302 (Крайового сільськогосподарського товариства “Сільський господар”), оп. 1, спр. 1 – 13 арк.
15. Зак. 59, п. 11. – 7 арк.
16. Зак. 19, п. 5. – 6 арк.
17. Буч 64, п. 2. – 545 арк.
18. ЦДІА у Львові. – Ф.309 (НТШ), оп. 1, спр. 1353 – 8 арк.
19. ЛНБ ім. Стефаника НАН України. Відділ рукописів, ф. 48 (Заклинських). Зак. 16, п. 4. – 11 арк.
20. ЦДІА у Львові. – Ф.348 (Товариства “Просвіта”), оп.1, спр. 1855, арк. 2-3.
21. Державний архів Івано-Франківської області (далі – ДАІФО). – Ф.378, оп.1, спр. 1.– 164 арк.
22. ЦДІА у Львові. – Ф.309 (НТШ), оп.1, спр. 2271. – 35 арк.
23. Галицько-руські народні приповідки // Етнографічний збірник. – Т.1. – 1901-1905. – 599 с.
24. Качкан В. Незнищенне дерево Заклинських // Українське народознавство в іменах: У 2 ч. Ч.1. – К.: Либідь, 1994. – С.20-26.
25. Гнатюк В. Вибрані статті про народну творчість // ЗНТШ. – Т.201. Нью-Йорк, 1981 – 287 с.
26. ЦДІА у Львові. – Ф.309 (НТШ), оп.1, од. зб. 853, зв.59. – 79 арк.

Romana Dudyk

FOK RESEARCHES OF THE PRECARPATHIAN ETHNOGRAPHERS WITHIN THE END OF XIXTH AND THE BEGINNING OF XXTH CENTURIES

In the article there have been described the problems of studying the ethnographic researches of the Precarpathian folkers within the end of XIXth and the beginning of XXth centuries which have left the certain trace in the countrystudy history.

Леся Ничай

КОНСЕРВАТОРІЯ ІМ. С.МОНЮШКА В СТАНІСЛАВОВІ

Наприкінці XIX – на початку XX століття місто Станіславів було одним із найрозвиненіших культурних центрів Галичини. Це підтверджується наявністю багатьох культурно-освітніх товариств та навчальних закладів, що спричинилися до розвою мистецького життя краю.

Упродовж багатьох років у Станіславові активно діяла польська Музична Консерваторія ім. С.Монюшка, заснована Музичним Товариством ім. Станіслава Монюшка. Консерваторія тривалий час залишалася єдиним у місті та воєводстві вищим навчальним закладом, що давав змогу опановувати музичні дисципліни на високому професійному рівні. Цей музичний заклад протягом свого існування підготував велику кількість фахівців різних національностей, які працювали не лише в Станіславові, але і в інших містах краю.

Музичне Товариство ім. С.Монюшка (МТМ) було утворене у 1879 році в Станіславові на зразок Галицького Музичного Товариства у

Львові. У вересні того ж року у Варшавському тижневику “Ехо Музичне, Театральне і Артистичне” було надруковано повідомлення про організацію Товариства, котре утримувало музичну школу та хор. Воно потребувало директора, викладача теорії та гри на скрипці. Річна оплата керівника передбачалася у сумі від 375 до 450 ринських, ним міг стати лише поляк. Припускалося, що у місті із 20000 мешканців за відсутності конкуренції знайдеться чимало бажаючих навчатися в музичній школі [1].

Повторне оголошення було подане у листопаді цього ж року з невеликими змінами стосовно кандидатури директора, який повинен ґрунтовно знати теорію, давати уроки гри на двох інструментах, керувати музичною школою, хорами. Річна оплата мала становити для нього 800 злотих (480 ринських). Окрім цього, він мав можливість давати, за бажанням, приватні лекції [2]. На жаль, не вдалося встановити, хто першим очолив навчальний заклад, який із 1880 року іменувався Консерваторією.

У 1885 році в Коломиї відкрилася філія МТМ та музична школа при ній, реорганізована у 1928 році в Музичну Консерваторію ім.С.Монюшка в Станіславові, з філією у Коломиї.

В Статуті МТМ зазначалося, що члени Товариства та їх родичі мали першочергове право запису до Консерваторії, що ставила собі за мету надання всебічної музичної освіти всім бажаючим незалежно від національності. Навчання велося польською мовою. Діти членів МТМ звільнялися від сплати “вписового”, а найздібніші отримували стипендію [3].

Консерваторія розмістилася в будинку на вул. Бельовського, 1, що знаходився біля польського театру (нині обласна філармонія). Дирекція винаймала також інші приміщення для занять окремих класів. МТМ та Консерваторія користувалися залом театру для проведення святкувань, концертних виступів, оперних і драматичних вистав, урочистостей та розважальних вечірок [4].

Фінансування закладу здійснювалося за рахунок шкільної оплати (вносилася за цілий курс наперед), пожертв, фондів крайових і державних, а також коштів МТМ, яке підтримувалося Малопольським Зв'язком Товариств музичних і співочих у Львові, оскільки було його учасником.

Управління і контроль над Консерваторією були в руках Товариства. Безпосереднє керівництво здійснював директор під наглядом Управи. Він 2 рази на рік подавав звіт про свою діяльність та статистичні дані. Директор навчального закладу разом із двома керівниками відділів відповідав за роботу школи. Ухвалу щодо його компетентності виносила Шкільна Рада. В обов'язки директорії входили прийом та відрахування учнів, підтримання дисципліни, створення лекційного плану, розподіл годин, видання шкільних свідоцтв, які разом з директором підписували Голова Товариства, Голова Музичної комісії, секретар, викладачі відповідних предметів.

Протягом багатьох років діяльності Консерваторії, її, зокрема, очолювали: Люціян Квіцинський, Владислав Антоневський, Мар'ян Дорожинський (з 1925 р.), Альфред Штадлер (з 1927 р.), Тадеуш Ярецький (з 1931 р.), Максиміліан Герр (з 1937 р.), Віктор Гаусман (з 1938 р.) [5].

Шкільний рік у навчальному закладі розпочинався із середини вересня і тривав до кінця червня. На навчання приймалися як діти, так і дорослі за умов відповідної музичної обдарованості, шкільної освіти та фізичного здоров'я.

Терміни навчання у Консерваторії Музичного Товариства ім.С.Моноюшка (КМТМ) залежали від спеціальності і змінювалися у процесі розвитку навчального закладу. Відомо, що для отримання диплома потрібно було вчитись від 8 до 12 років. Це обов'язковий термін, протягом якого учень мав оволодіти програмовими вимогами. Більшість вихованців поєднували навчання музики із навчанням у загальноосвітніх школах.

Однією з форм контролю і звітності були "пописи учнів" Станіславівської Консерваторії, які переважно відбувалися в останню неділю місяця і проводилися від трьох до дев'яти разів на рік. У них брали участь виконавці-солісти, камерні ансамблі та оркестри. Ці виступи часто знаходили відгук у пресі.

Окрім пописів, у Консерваторії два рази на рік влаштовувалися великі річні концерти. Залучення учнів до виступів у них сприяло виробленню свободи виконання та сценічної витримки на публічних акціях. Наприкінці кожного навчального року проводилися річні іспити, що відбувалися перед комісією, до складу якої входили директор та викладачі з фаху. Перевідні річні іспити були обов'язковими після закінчення кожного класу.

Для отримання дипломів учні складали випускні іспити, на яких, окрім дирекції та викладачів з фаху, був присутній інспектор. Зокрема відомо, що 19-20 червня 1936 р. в екзаменаційній комісії був делегат Міністерства освіти капітан Богуслав Сидорович. Іспити відбувалися з 23 до 28 червня. Дипломи випускникам урочисто вручали 28 червня [6].

У Консерваторії Музичного Товариства ім.С.Моноюшка було 2 типи дипломів: виконавський (диплом з відзнакою) та педагогічний, що давав можливість освітньої праці. До випускних іспитів допускалася невелика кількість учнів, що досягли відповідного виконавського рівня.

Після завершення випускних екзаменів відбувалися пописи випускників. Зокрема, такий концерт пройшов з великим успіхом 26 червня 1938 року. У ньому брали участь:

1. Ядвіга Акерман: В.А.Моцарт. Рондо ре мажор; К.М.Вебер. Фортепіанний концерт №1, I ч.

2. Елізабета Льовенберг: Ф.Мендельсон. Концерт для фортепіано, соль мінор, II ч.

3. Ядвіга Домачевська: І. Падеревський. Ноктюрн.

4. Ядвіга Ілляк: Ф. Мендельсон. Концерт для фортепіано соль мі-
нор, III ч.

5. Сесилія Ляуфер: Дж. Пуччіні. Арія з опери "Тоска"; Дж. Верді.
Арія з опери "Аїда".

6. Ядвіга Ляшет: К. Шимановський. Етюд сі-бемоль мінор.

7. Станіслав Горковський: Ф. Шопен. Ноктюрн сі-бемоль мінор;
І. Альбеніс. Гранада.

8. Сабіна Базач: Л. ван Бетховен. Концерт для фортепіано мі мінор, I ч.

9. Єва Равська: Ф. Шопен. Скерцо сі-бемоль мінор, вальс мі-бемоль
мажор; Л. ван Бетховен. Концерт для фортепіано до мінор, II і III ч. [7].

Програми виступів засвідчують дуже високі вимоги до випускників
Консерваторії, які реалізовувалися на належному виконавському рівні.

У Звіті МТМ за 1937/38 навчальний рік опубліковані дані, які вказу-
ють, що у зазначеному році здавати іспити зрілості дозволили 9 учням, з
них двом – екстерном [Там само].

Навчальний процес у Консерваторії поділявся на певні етапи.
Існували елементарний, нижчий, середній та вищий курси для всіх спе-
ціальностей. До вищого курсу доходила тільки невелика частина учнів,
котрі прагнули працювати за музичним фахом.

Тривалість навчання на різних відділах була такою: фортепіано – 9 ро-
ків; скрипка, віолончель – 9 років; композиція – 7 років; сольний спів –
6 років; оркестрові інструменти (духові) – 6 років.

При потребі учні могли залишатися на повторний рік.

Навчальні години для відділів у Консерваторії протягом тижня
розподілялися таким чином:

Відділ	I курс	II курс	III курс	IV курс
фортепіано	3 год.	10 год.	10 год.	10 год.
скрипка і віолончель	3 год.	10 год.	10 год.	10 год.
композиція	6 год.	10 год.	10 год.	10 год.
сольний спів	3 год.	6 год.	6 год.	6 год.
оркестрові інструменти (духові)	3 год.	10 год.	10 год.	10 год.

З архівних документів відомо, що від початку діяльності Консерва-
торії існували класи фортепіано, скрипки, віолончелі, сольного співу, флей-
ти, згодом додалися труба, фагот, кларнет [8].

Для всіх спеціальностей обов'язковим було вивчення теоретичних
предметів, таких, як теорія та історія музики, гармонія, контрапункт,
музичні форми, інструментування, диригентський курс, хоровий спів [9].

Викладання теоретичних предметів відбувалося таким чином:

Предмет	1 рік	2 рік	3 рік
Теорія музики і сольфеджіо	2 год/тиж.	2 год/тиж.	2 год/тиж.
Гармонія	2 год/тиж.	2 год/тиж.	2 год/тиж.
Історія музики	2 год/тиж.	--/--	--/--
Музична форма і аналіз музичних форм	1 год/тиж.	--/--	--/--
Методика навчального співу і дидактика	2 год/тиж.	--/--	--/--
Хор	1 год/тиж.	--/--	--/--
Оркестр	1 год/тиж.	--/--	--/--
Камерний клас	1 год/тиж.	--/--	--/--

Окрім основного фаху, учні могли навчатися гри на додаткових інструментах. Зокрема, фортепіано вводилося для скрипалів та вокалістів. Гра на альті запроваджувалася додатково у скрипковому класі, учні якого від 2 класу нижчого курсу зобов'язувалися брати участь в оркестрі Консерваторії. Вихованці курсів гри на фортепіано і скрипці мали можливість брати участь також у камерному класі [10].

У 1932/33 навчальному році в Консерваторії було створено клас хорового співу для всіх, кому сповнилося 15 років. Діяв також струнний оркестр та інструментальні ансамблі. З ініціативи професора Ю.Фінкельштайна у 1932/33 н.р. було утворено клас камерної музики.

Ці колективи були активними учасниками концертів, що влаштовувала Консерваторія МТМ. Зокрема, у 1932-33 рр. струнний оркестр та хор учнів виступали в драматургічних постановках під диригентурою директора школи Тадеуша Ярецького. 1 квітня 1933 року відбувся оперний спектакль Владислава Зелінського "Стара оповідь" за участю тенора зі Львова Віктора Ладежинського. Оперу повторили 3 травня. У спектаклі на високому рівні проявили себе вихованці Консерваторії, які були в складі симфонічного оркестру, що складався із 44 музикантів, та хору – із 50 співаків [11]. Дирекція давала можливість вихованцям Консерваторії брати участь в оркестрах і хорах інших навчальних закладів.

Традиційним стало залучення учнів у хор МТМ або оркестр, що практикувалося ще від початку діяльності Консерваторії. Про це свідчать газетні повідомлення, зокрема, за 1885 рік. Так, силами членів МТМ та Консерваторії було виконано кантату Міхала Бернацького, артистичного директора Товариства. На іншому концерті під його ж керівництвом прозвучала музика Мендельсона до вистави "Сон в літню ніч" та ювілейна кантата Желєнського, що була створена до 200-ї річниці перемоги Яна III Собеського над турками під Віднем. На одному з концертів виконувався також Септет Я.Гумеля [12].

Окремими предметами у школі були вивчення оперних партій та сценічна гра, які проходили вихованці класу сольного співу. Ці заняття мали на меті підготувати їх до сольної кар'єри.

Такий великий обсяг запланованої роботи та успіх, з яким вона втілювалася в життя, свідчать про високий рівень Консерваторії, що користувалася великою популярністю в громадян міста і краю. Більшість батьків віддавала своїх дітей саме в польський заклад, оскільки він був краще забезпечений кваліфікованими учительськими кадрами, підтримувався владою та стабільно фінансувався. Рівень підготовки вихованців КМТМ дозволяв бажаючим продовжувати навчання, вступаючи до найкращих музичних закладів Європи.

У цьому навчальному закладі здобували освіту учні різних національностей, що було зафіксовано в річних звітах дирекції та статистичних даних. Переважну більшість викладачів і учнів становили поляки. З цих документів дізнаємося також про їхню кількість.

У 1880 році в Консерваторії МТМ налічувалося 83 учні. Від початку сторіччя їх кількість зростала і досягла близько 200 у 1904 році (серед них 64 навчалася гри на фортепіано, 18 – гри на скрипці) [8].

Після Першої світової війни, починаючи з 20-х рр., відбувається значний підйом діяльності Консерваторії, збільшується кількість учнів, про що свідчать статистичні дані, наведені у таблиці [4; 13]:

Навчальний рік	учні	учениці	всього	римо-католики	греко-католики	євреї	інші
1924/1925	55	64	119	62	8	49	0
1925/1926	45	59	104	58	5	41	0
1926/1927	27	53	80	36	8	34	2
1927/1928	59	92	151	78	27	46	0
1928/1929	77	144	221	112	32	69	8
1929/1930	74	160	234	125	35	68	6
1930/1931	76	169	245	148	28	56	13
1931/1932	96	147	243	154	22	48	19
1932/1933	105	180	285	202	26	39	18
1933/1934	118	166	284	192	32	32	17
1935/1936	84	125	209	159	12	27	11
1936/1937	77	129	206	128	16	64	8
1937/1938	82	131	213	136	11	52	11

Найбільшою популярністю користувалися класи гри на фортепіано, скрипці та сольний спів, про що свідчить статистика [14; 15]:

Клас	1924/1925	1927/1928	1931/1932	1932/1933
Фортепіано	45	58	115	141
Скрипка	25	55	94	111
Віолончель	3	3	6	5
Сольний спів	14	5	22	22
Труба	–	–	6	3
Фагот	–	–	–	3
Кларнет	–	–	–	2

Велика кількість учнів, що обрали собі за фах фортепіано та скрипку, пояснюється розповсюдженням цих інструментів у міському побуті того часу, а також наявністю в школі висококваліфікованих спеціалістів.

Клас фортепіано КМТМ у Станіславові вели: Генріх Гюнсберг (учень Вілема Курца, Льва Сироти, Луїса Дітля); Максиміліан Герр (випускник Львівської Консерваторії Польського Музичного Товариства (Львівської КПМТ); золотий медаліст); Клара Рідлювна (дипломований учитель, учениця Львівської Консерваторії); Гелена Журеківна (закінчила Львівську Консерваторію); Ян Літинський (випускник КМТМ).

Клас скрипки вели: Станіслав Кребс (абсолювент Інституту Капета в Парижі); Станіслав Дабровський (випускник Львівської КПМТ); Юзеф Фінкельштайн (Берлінська Консерваторія); Мечислав Ковальський (вихованець Львівської КПМТ).

Окрім цих скрипалів-педагогів, працювали також Софія Мюллер, Станіслав Краковський, Адель Копійчук (учениця Ю.Фінкельштайна).

Гру на віолончелі викладали: Рішард Гайслер – випускник курсу професора Рацка в Празі [16]; Галина Мерчинська – учениця Давида Поппера з Будапешта.

Духові інструменти учні опановували, навчаючись у Леона Корчинського.

Клас сольного співу вели: Ерна Галлер, Ядвіга Цопот, Галина Олеська (відома оперна співачка зі Львова) та співак світової слави Адам Дідур.

Теоретичні предмети, оркестр і хор переважно викладали директори шкіл, а саме: Альфред Штадлер, що був знаним диригентом і композитором, Тадеуш Ярецький, Максиміліан Герр, а також учителі Гелена Журеківна та Софія Мюллер.

Окрім учителів з фаху, працювали акомпаніатори Г.Поврозняк, Шапірувна, С.Крижанівська, що одночасно викладали у філії Вищого Музичного Інституту ім. М.Лисенка в Станіславові [9].

Вчителі Консерваторії активно займалися також концертно-виконавською справою, що сприяло підвищенню їх професійного рівня.

Дирекцією музичної школи в сезоні 1933/34 навчального року був організований цикл концертів камерної та оркестрової музики. На першому з них, присвяченому старовинній та новітній музиці, виступав піаніст, професор Генріх Гюнсберг та скрипаль, професор Юзеф Фінкельштайн. У концерті прозвучали твори Й.С.Баха, Ж.Ф.Рамо, Ф.Куперена, К.Дебюссі, М.Равеля, С.Прокоф'єва, М. де Фалі.

У другому концерті струнний квартет викладачів Консерваторії виконав Квартет ре мажор Й.С.Баха, Andante Е.Гріга для струнного оркестру. Аудиторія також мала можливість почути оригінальне трактування тріо оп.10 Г.Фітельберга. У виконанні професора Яна Літинського прозвучали твори Ф.Шопена і К.Шимановського. Відомо, що Я.Літинський, випускник Консерваторії Музичного Товариства ім.С.Монюшка, регулярно давав сольні концерти, які користувалися успіхом у публіки.

Чудово зарекомендувала себе нова викладачка Консерваторії Галина Мерчинська – молода віолончелістка, учениці Давида Поппера із Будапешта. Позитивної оцінки заслужили техніка, тембральне забарвлення звучання та інтерпретація виконаних творів, що зазначається у Звіті Музичного Товариства ім. С.Монюшка [10].

Наступний концерт сезону 1933/34 навчального року поєднав у своїй програмі виступи оркестру Консерваторії, що під диригентурою Тадеуша Ярецького виконав Concerto grosso №6 Й.Гайдна, та піаніста, професора Генріха Гюнсберга, що виконав фортепіанний концерт мібемоль мажор В.А.Моцарта з оркестром. Згодом цей твір у їх виконанні з великим успіхом прозвучав у Львові.

Педагогічна та виконавська робота викладачів позитивно позначилася на рівні підготовки учнів, яких систематично залучали до концертної діяльності. Окрім традиційних popisів, відбувалися звітні концерти, ювілейні вечори, тематичні концерти, вечори камерної та симфонічної музики.

У 1932/33 навчальному році відбулися три ранки і три вечори, на яких виступали учні різних класів, і, зокрема, вихованці класу гри на трубі та фаготі професора Л.Корчинського, а також камерної музики професора Ю.Фінкельштайна. Таким чином, дирекція давала можливість демонструвати учням свій професійний ріст у різних формах концертних виступів, що сприяло активізації навчального процесу.

Окрім участі в оркестрових та хорових колективах, Консерваторія дозволяла учням грати сольні концерти. Зокрема, у 1936/37 навчальному році відбулося три концерти випускників, з них два віолончельні за участю Францішека Драгомирецького, учня Галини Мерчинської, та один фортепіанний абсолювента Яна Швачинського, де дебютувала співачка Люція

Вайнтрауб (колоратурне сопрано), випускниця Ерні Галлер, що виконала деякі оперні арії з оркестром Консерваторії [17].

У діяльності Консерваторії традиційними стали “Фрагменти з опер” – вечори, в яких брали участь учні класу сольного співу Е.Галлер, хор і оркестр. У концерті 7 квітня 1938 року прозвучали сцени з опер “Паяци” Р.Леонкавалло, “Ріголетто” Дж.Верді, “Страшний двір” С.Монюшка та інші.

Програма “Фрагментів з опер”, що відбулися 27 червня 1938 року, була не менш складною. Виконувалися сцени з опер “Галька” С.Монюшка, “Манон” Ж.Массне, “Бал-маскарад” Дж.Верді.

Наведені факти свідчать про високий рівень професійної підготовки професорсько-викладацького складу КМТМ, що готував собі на зміну достойних учнів, які з честю представляли цей навчальний заклад на сцені. Консерваторія стала справжнім джерелом кадрів для музичних та освітніх закладів краю, що працювали в хорах, оркестрах, семінаріях і Вищому Музичному Інституті ім.М.Лисенка. Наприклад, у Станіславівській філії ВМІ клас скрипкової гри вів вихованець С.Кребса В.Вислоцький.

Окрім колективів своєї Консерваторії, її вихованці могли брати участь в оркестрах і хорах інших навчальних закладів, що виступали в пописах та концертах Консерваторії. Такі спільні акції давали можливість учням Станіславівської Консерваторії об’єктивно оцінювати свій виконавський рівень в порівнянні з іншими музикантами. Одночасно викладачі ознайомилися з новими методами та напрямками музичної педагогіки. Виступаючи з концертними програмами в польських та українських середніх школах, вихованці КМТМ таким чином вели просвітянську роботу, сприяючи тим самим підняттю музичної культури міста і краю. Так, силами учениць гімназії Святих Сестер Уршулянок і оркестру учнів Консерваторії було виконано виставу “Наше життя” – п’єсу з музикою В.Гаусмана, якою диригував сам автор [7].

Молодь Консерваторії організовувала також розважальні концерти і вечірки в залі створеного у 1937-38 рр. товариства “Братня поміч”, кошти від яких ішли на потреби школи. За свідченнями Д.Д.Рудика, що у 1928 році закінчив КМТМ по класу скрипки у Ю.Фінкельштайна, очевидця і безпосереднього учасника подій, паралельно з навчанням учні грали в аматорських оркестрах, озвучували німе кіно, забави, вечірки, поліпшуючи своє матеріальне становище.

Викладачі КМТМ поєднували педагогічну роботу з участю в справах товариства, яке, судячи з преси, вело активну концертну діяльність. Зокрема, директори музичного навчального закладу входили до складу Артистичної комісії, де керували музичною частиною, виступали як диригенти.

Основою хору та оркестру Музичного Товариства ім.С.Монюшка були професори Консерваторії та їх учні. Зокрема, Ю.Фінкельштайн був

концертмейстером оркестру. Серед найздібніших учнів, запрошених до колективу як солісти і оркестранти, були: Цалевич, Драгомирецький, Гудима, Копійчик, Герхардт, Гросс, Ліндер, Лукасевич, Вінницький. Симфонічний оркестр виступав у багатьох акціях, організованих товариством. Про його можливості свідчить той факт, що у концерті 1936 року прозвучала симфонія №5 Людвіга ван Бетховена, "Байка" Станіслава Монюшка і симфонічна поема "Танець скелетів" Каміла Сен-Санса. Регулярно відбувалися "Симфонічні ранки", в яких брали участь учениці та випускниці класу співу викладача Консерваторії Е.Галлер, що очолювала оперну студію Музичного Товариства ім.С.Монюшка.

Активна і плідна діяльність Консерваторії ім.С.Монюшка у Станіславові сприяла піднесенню музичної культури міста та його мешканців. За тривалий період (1878-1939 рр.) Консерваторія Музичного Товариства ім.С.Монюшка підготувала велику кількість кваліфікованих кадрів, які своєю працею в навчально-виховних закладах, оркестрах, хорах, товариствах сприяли розвитку музичної освіти і виховання. Інтенсивна участь педагогів і учнів у концертному житті Станіславова та інших міст внесла свіжий струмінь у широкий потік мистецьких процесів всього Галицького краю. Поряд з іншими музичними навчальними закладами, що працювали в кінці XIX – на початку XX століття, Консерваторія творила міцний фундамент, на якому розгорталася яскрава палітра музичної культури Галичини.

1. Echo Muzyczne Teatralne Artystyczne (EMTA). – 1879. №17
2. EMTA. – 1879. – №22.
3. Справа про зміни Статуту та діяльності польського музичного товариства ім.С.Монюшка в Станіславові // ЦДІА України у Львові. – Ф.146, оп.25, спр.84, арк. 131.
4. Статистичні дані про стан консерваторії музичного товариства ім.С.Монюшка у місті Станіслав // ЦДІА України у Львові. – Ф.179, оп.4, спр 766, арк. 1-6.
5. Мазепа Л. Причинки до історії музичної освіти в Східній Галичині //Музика Галичини – Т.2. – Львів: Сполом, 1999. – 284с.
6. Kurjer Stanisławowski. – Stanisławow. 1928, 24.06.
7. Sprawozdanie z działalności wydziału Towarzystwa "Teatr im. Moniuszki", towarzystwo muzyczno-dramatyczne w Stanisławowie. Rok 1935/1936. Stanisławow, 1936. 31 s.
8. Sprawozdanie z działalności wydziału Towarzystwa "Teatr im. Moniuszki", towarzystwo muzyczno-dramatyczne w Stanisławowie. Rok 1937/1938. – Stanisławow, 1938. – 28 s.
9. ЦДІА України у Львові. – Ф.146, оп.51, спр 806
10. Kurjer Stanisławowski - Stanisławow, 1929, 30.06.
11. Sprawozdanie z działalności wydziału Towarzystwa "Teatr im. Moniuszki", towarzystwo muzyczno-dramatyczne w Stanisławowie Rok 1933/1934 Stanisławow, 1934. – 29 s.
12. Sprawozdanie z działalności wydziału Towarzystwa "Teatr im. Moniuszki", towarzystwo muzyczno-dramatyczne w Stanisławowie. Rok 1932/1933. Stanisławow, 1933. – 28 s
13. EMTA. – 1885. – №86.
14. Sprawozdanie z działalności wydziału Towarzystwa "Teatr im. Moniuszki", towarzystwo muzyczno-dramatyczne w Stanisławowie. Rok 1929/1930. Stanisławow, 1930. – 33 s.

15. Kurjer Stanisławowski. – Stanisławow, 1924, 16.11.
16. Sprawozdanie z działalności wydziału Towarzystwa "Teatr im. Moniuszki", towarzystwo muzyczno-dramatyczne w Stanisławowie. Rok 1931/1932 – Stanisławow, 1932. – 33 s.
17. Kurjer Stanisławowsky. – Stanisławow, 1928, 02.09
18. Sprawozdanie z działalności wydziału Towarzystwa "Teatr im. Moniuszki", towarzystwo muzyczno-dramatyczne w Stanisławowie. Rok 1936/1937. – Stanisławow, 1937. – 31 s.

Lesya Nychai

THE CONSERVATOIRE IN STANISLAV NAMED AFTER S.MONIUSHKO

The article highlights the activity of the Polish Moniuszko Conservatoire in Stanislav at the end of the 19th – the beginning of the 20th centuries (up to 1939), which made a great influence on the processes of establishment and development of the musical education in Stanislav and whole Halychyna.

In concert with other musical institutions of the region the Conservatoire was making a firm basement, on which the bright palette of musical culture in Western Ukraine arose.

Юрій Волощук

СКРИПКОВА МУЗИКА УКРАЇНСЬКИХ КОМПОЗИТОРІВ ГАЛИЧИНИ 1919-1939 РОКІВ У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО МОДЕРНІЗМУ

Активізація професійної музично-освітньої та концертної діяльності в Галичині, котра була пов'язана з відкриттям Союзу співацьких і музичних товариств (1903), Вищого музичного інституту (1903) і Музичного товариства імені М.Лисенка (1907), спричинила позитивні зміни у композиторській творчості. Остаточним завершенням процесу професіоналізації, що відповідав етапові зрілості нації, можна вважати створення 1934 року Союзу українських професійних музик. Якщо в музичних установах початку століття було чимало аматорів, то в діяльності СУПРОМу критерій музичного професіоналізму стає визначальним. Ця музична спілка об'єднала музикантів, які переважно здобули освіту в кращих вищих школах Європи, і організувала їх у чотирьох секціях (композиторській, музикознавчій, педагогічній і виконавській), визначаючи таким чином чотири напрямки своєї діяльності.

Композиторська секція, до якої входили Василь Барвінський, Нестор Нижанківський, Станіслав Людкевич, Василь Витвицький, Стефанія Туркевич, Микола Колесса, Роман Сімович та інші, визначалася, в першу чергу, своєрідним обличчям так званої "празької школи", тобто тих музикантів, які отримали вишкіл у В.Новака у Празькій школі вищої майстерності. Важливим аспектом діяльності композиторської секції СУПРОМу було окреслення шляху розвитку нової української музики, спрямованого в бік європейської професіоналізації зі збереженням неповторного національного обличчя [1].